

KONSERNIOHJE

Kunnanhallitus ____/____2023
Valtuusto ____/____2023

SISÄLLYSLUETTELO

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	2
3. Konserniohjeen soveltamisala	2
4. Konserniohjeet käsittely ja hyväksyminen	3
5. Konserniohjeen sitovuus.....	3
6. Kunnan toimielinten toimivallanjako	4
7. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus.....	4
8. Konserniraportointi ja riskien hallinta.....	4
9. Tiedottaminen ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	5
10. Keskitetyt konsernitoiminnot.....	5
11. Kuntakonsernin tarkastus	6
12. Tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet	6
13. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	7
14. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista	8
15. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen.....	8
16. Sidonnaisuudet	8
17. Konserniohjeet voimaantulo.....	8

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuuteen huomioon ottaen.

Konserniohjeen tavoitteena on kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ohjeistuksen yhtenäistäminen, toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen, kunnan yhteisöistä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

KuntaL 46 § Omistajaohjaus

Omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

KuntaL 47 § Kunnan tytäryhteisöjen toiminta ja konserniohje

Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuuteen. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojenssantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

3. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee Heinäveden kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Heinäveden kunnalla katsotaan olevan kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta konserniyhteisössä, kun sillä on

1. enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; tai
2. oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yhteisön hallituksen tai siihen verrattavan toimielimen jäsenistä taikka sellaisen toimielimen jäsenistä, joilla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1. kohdassa mainittu määräenemmistö;
3. kunta muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa yhteisössä.

Kuntakonserniin kuuluvat säätiöt, joissa kunnalla on määräysvalta.

Liitteenä olevassa konsernikaaviossa on esitetty kunnan tytäryhtiöt (konserniohjeen alaiset yhteisöt), osakkuusyhtiöt sekä kuntayhtymät ja säätiöt, joissa kunta on mukana.

4. Konserniohjeet käsittely ja hyväksyminen

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaisesti konserniohjeesta. Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

5. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksyttyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konsernijohdolle (kunnanjohtaja, kunnanhallitus).

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

6. Kunnan toimielinten toimivallanjako

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konsernijohtoon tehtävät ja toimivallanjako on määriteltä Heinäveden kunnan hallintosäännössä.

Kunnanjohtajalla ja hänen määräämällään konsernipalvelujen viranhaltijalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen kokouksiin. Tytäryhteisöjen hallitusten kokouskutsut ja muu kokousaineisto on lähetettävä kunnanjohtajalle samaan aikaan kuin tytäryhteisön hallituksen jäsenille. Kunnanjohtajalla on oikeus pyytää tytäryhteisön toimitusjohtajalta selonteko kokouksen asialistalla olevasta asiasta ennen kokousta.

7. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisön taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarviossa ja –suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kunnalle sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen välisissä taloudellisissa suhteissa tulee ottaa huomioon valtiontukea (julkista tukea) koskeva Euroopan unionin ja Suomen kansallinen kilpailuneutraliteetti sääntely.

8. Konserniraportointi ja riskien hallinta

Kunnan tytäryhteisöjen on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Tytäryhteisöllä tulee olla raportointia varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityisiä syitä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitolapaa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu yhteisön hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Yhteisön on myös raportoitava olennaisista riskeistä konsernijohtolle.

9. Tiedottaminen ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 6 ja 7§ mukaan eivät vielä ole julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohtolle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkintä, mikäli asiakirja ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettävien asiakirjojen osalta luottamushenkilöltä voidaan pyytää kirjallinen kuittaus siitä, että hän on vastaanottanut salassa pidettäviä tytäryhteisöä koskevia asiakirjoja.

10. Keskitetyt konsernitoiminnot

Lainanotto

Rahoitus- ja sijoitustoiminnassa pyritään koko konsernin kannalta edullisimpiin ratkaisuihin. Yhteisön hakiessa pitkäaikaista vierasta pääomaa on sekä tarjouspyyntö- että päätöksentekovaiheessa toimittava etukäteen yhteistyössä kunnanjohtajan kanssa. Lainojen vakuusjärjestelyistä tulee aina neuvotella kunnanjohtajan kanssa.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski.

Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Lisäksi takauksia ja lainoja myönnettäessä tulee ottaa huomioon valtioneuvoston määräykset ja kilpailuneutraliteettia koskeva sääntely.

Hankinnat

Yhteisön tulee hankintoja tehdessään pyrkiä konsernin kannalta edullisimpaan lopputulokseen. Tytäryhteisön tulee käyttää hankinnoissa mahdollisuuksien mukaan Pohjois-Karjalan hankintatoimea. Yhteisön tulee noudattaa konsernin hankintaohjetta.

Tietohallinto

Merkittäviä tietojärjestelmähankintoja suunniteltaessa on oltava etukäteen yhteydessä kunnan tietohallintoon (Meita Oy).

Talouspalvelut ja muut tukipalvelut

Taloushallinto- ja muita tukipalveluja hankittaessa yhteisön tulee ensisijaisesti selvittää kunnan tarjoamat palvelut sekä niiden kilpailukykyisyys.

11. Kuntakonsernin tarkastus

Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi valitaan kunnan nimeämä tilintarkastusyhteisö.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä ja huolehtii tilintarkastuksen kilpailutuksesta.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tytäryhteisöltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimitusjohtajan ja/tai hallituksen puheenjohtajan kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa.

Sisäinen tarkastus

Konsernijohtolla on oikeus saada tytäryhteisöltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Konsernijohtolla on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

Riskienhallinnan ja siitä tehtävän raportoinnin osalta on noudatettava konsernijohtoon asiassa antamia tarkempia ohjeita (kunnanvaltuuston hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteet sekä kunnanhallituksen antamat ohjeet).

12. Tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet

Yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kunnan konsernijohtoon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisölle asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- yhteisöjärjestyksen tai sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- toimintaan nähden merkittävät kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto- ja -anto sekä vakuuksien, takauksien taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudelliset merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta ja vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaa taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta ovat aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

13. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiöissä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

14. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön ja säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisöllä on velvollisuus informoida konsernijohtoa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava kuntakonsernin asettamia tavoitteita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolesta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

15. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Kunnanhallitus päättää hallitusehdokkaiden nimeämisestä ohjauksessaan olevien tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin voidaan nimetä kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

16. Sidonnaisuudet

Kuntalain 84.2 §:ssä tarkoitetun kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudesta sekä

muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Konserniyhteisöjen hallituksen jäsenyydet on perusteltua ilmoittaa aina.

17. Konserniohjeet voimaantulo

Tämä konserniohje tulee voimaan _____ ja sillä kumotaan kunnanvaltuuston 6.5.2019 § 31 hyväksymät konserniohjeet.

Kunnan tytäryhtiöt ovat hyväksyneet konserniohjeen:

Yhtiö

Toimielin

Hyväksymispvm.

WOMOS

Liite: Konsernirakenne

